

NORGES HØYESTERETT

Den 2. juli 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Skoghøy, Normann og Bergh i

HR-2021-1468-U, (sak nr. 21-070360SIV-HRET), sivil sak, krav om erstatning for sakskostnader:

Norway Royal Salmon ASA

(advokat Ole Kjetil Skeidsvoll Moe)

mot

Staten v/Domstoladministrasjonen

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder statens erstatningsansvar etter tvisteloven § 20-12 i et tilfelle der lagmannsrettens dom er opphevet på grunn av mangler ved avgjørelsen som hindret prøving av anken.
- (2) Norway Royal Salmon ASA (Norway Royal Salmon) tok 13. juli 2018 ut stevning mot blant andre A med krav om erstatning som følge av hans rolle som styreleder og daglig leder i aksjeselskap.
- (3) Søre Sunnmøre tingrett avsa dom i saken den 22. februar 2019, der A ble idømt ansvar etter aksjeloven § 17-1. A ble dømt til å betale motpartens sakskostnader.
- (4) A anket dommen til Frostating lagmannsrett, som i dom avsagt 19. november 2019, under dissens, forkastet anken. A ble idømt sakskostnader.
- (5) A anket dommen til Høyesterett. Anken gjaldt lagmannsrettens saksbehandling og rettsanvendelse. I dom avsagt av Høyesteretts ankeutvalg 14. februar 2020 ble lagmannsrettens dom opphevet, jf. tvisteloven § 30-3 andre ledd bokstav c og § 29-21 andre ledd bokstav c. Begrunnelsen var at ankeutvalget ikke kunne se at lagmannsrettens flertall hadde drøftet spørsmålet om årsakssammenheng eller økonomisk tap, men bare hadde tatt stilling til vilkårene for ansvarsgrunnlag. Ankeutvalget la til grunn at dette utgjorde en mangel ved avgjørelsen som hindret prøving av anken. Norway Royal Salmon ble dømt til å betale sakens omkostninger for Høyesterett.

- (6) Saken ble på nytt berammet i lagmannsretten, og Frostating lagmannsrett avsa ny dom i saken 11. november 2020, der anken ble forkastet og A idømt sakskostnader. Lagmannsrettens dom ble påanket til Høyesterett. Ved beslutning 16. februar 2021 (HR-2021-320-U) ble anken nektet fremmet. A ble dømt til å betale Norway Royal Salmons sakskostnader for Høyesterett.
- (7) *Norway Royal Salmon ASA* har i begjæring 5. mai 2021 fremmet krav om erstatning for sakskostnader fra staten etter tvisteloven § 20-12 første ledd bokstav b. Kravet som kreves dekket, knytter seg både til egne og idømte sakskostnader i ankebehandlingen for Høyesterett som ledet til opphevelse av lagmannsrettens første dom, i tillegg til egne sakskostnader i den fornyede behandlingen i lagmannsretten og deretter i Høyesterett. I relasjon til sistnevnte er det anført at staten må anses solidarisk ansvarlig sammen med A for kostnadene Norway Royal Salmon ble tilkjent. A er insolvent, og Norway Royal Salmon har ingen utsikter til å få dekket kravene fra A.
- (8) Det er i prosesskriv 16. juni 2021 opplyst at A ikke har betalt noen del av sakskostnadene han er blitt idømt i saken. Det samlede erstatningskravet er 523 887 kroner. I tillegg kreves dekket sakskostnader for fremsettelse av erstatningskravet.
- (9) *Staten v/Domstoladministrasjonen* har i tilsvaer 12. mai 2021 erkjent at det foreligger ansvarsgrunnlag, men bestrider kravets størrelse. Staten erkjenner ansvar for kostnader påløpt til opphevelse av lagmannsrettens første dom. For så vidt gjelder ansvar for Norway Royal Salmons sakskostnader for andre runde i lagmannsretten og Høyesterett, anføres det at motpartens insolvens ikke har betydning for statens erstatningsansvar.
- (10) Hva gjelder utgiftene til Høyesteretts andre behandling av saken, vises det dessuten til at Høyesterett her hverken endret eller opphevet lagmannsrettens dom. Disse utgiftene har dermed ingen årsakssammenheng med den erstatningsbetingede feilen i lagmannsretten, og kan ikke kreves dekket.
- (11) For så vidt angår Norway Royal Salmons sakskostnader i andre runde i lagmannsretten, anføres det at Norway Royal Salmons krav må ses i sammenheng med at A har krevd disse kostnadene dekket av staten i sak nr. 21-59217SIV-HRET, som også er til behandling i Høyesterett. Staten kan ikke komme i en situasjon hvor de samme kostnadene blir idømt i begge erstatningssakene. Samtidig erkjennes det at Norway Royal Salmon har mistet dekning for deler av sakskostnadene de har hatt i forbindelse med behandlingene i lagmannsretten som skyldes den feilen som ble begått. Staten ber om at erstatning for sakskostnader for andre behandling i lagmannsretten fastsettes etter rettens skjønn, og at dette vurderes i sammenheng med kravet fremmet i sak 21-59217SIV-HRET.
- (12) Kravet knyttet til fremsettelse av erstatningskravet aksepteres.
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at behandlingen av erstatningskrav etter tvisteloven § 20-12 skjer etter reglene om anke over kjennelser så langt de passer, jf. tvisteloven § 20-12 femte ledd. Den påståtte feilen har skjedd i underinstansen, og erstatningskravet skal da behandles i overprøvingsinstansen, jf. fjerde ledd andre punktum.
- (14) Ankeutvalget viser til at saken er behandlet i sammenheng med sak nr. 21-59217SIV-HRET.

- (15) Staten har også i den foreliggende saken erkjent at det foreligger ansvarsgrunnlag, jf. tvisteloven § 20-12 første ledd bokstav b. Erstatningsansvaret ilegges fordi lagmannsretten er «vesentlig å bebreide».
- (16) I ankeutvalgets kjennelse i sak nr. 21-59217SIV-HRET heter det om de alminnelige utgangspunktene for omfanget av statens erstatningsansvar etter tvisteloven § 20-12:
- «Det en part kan kreve erstattet etter tvisteloven § 20-12 første ledd er sakskostnader som er påført «på grunn av» rettens behandling, jf. Rt-2012-906 avsnitt 15 og 16 med videre henvisning til Rt-2011-1492 avsnitt 18. Erstatningsansvaret omfatter bare de merkostnader parten er påført som følge av feilen, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) merknader til § 20-12. Det følger av dette at det oppstilles et krav til årsakssammenheng. Dersom de aktuelle sakskostnadene ville oppstått uavhengig av den feilen som er begått, er årsakskravet ikke oppfylt. Dette innebærer blant annet at kostnadene til første gangs behandling i lagmannsretten ikke kan kreves dekket, jf. Schei mfl. Tvisteloven med kommentarer, 2. utgave, side 767.»
- (17) Utvalget tar først stilling til spørsmålet om statens solidaransvar for de sakskostnadene Norway Royal Salmon ble tilkjent i andre runde i lagmannsretten og Høyesterett.
- (18) Utvalget tar utgangspunkt i Rt-2014-571. I avsnitt 20 uttalte Høyesteretts ankeutvalg at det fremgår av tvistelovens forarbeider at det ikke kan fritas staten for erstatningsansvar at merkostnadene påløpt som følge av feil begått av lagmannsretten også kan kreves av motparten. Det er likevel ikke slik at kostnadene kan kreves dekket fullt ut både av staten og motparten i den underliggende saken.
- (19) Staten ble i Rt-2014-571 holdt ansvarlig for hele det krevde beløpet som omfattet tilkjente sakskostnader for lagmannsrettens andre behandling, sakskostnader for Høyesteretts behandling og i tillegg kostnadene forbundet med å fremme erstatningssaken. Utvalget viser i denne sammenheng til at det samlede sakskostnadskravet som var tilkjent ved lagmannsrettens andre behandling, var høyere enn det som var gjenstand for ankeutvalgets behandling i Rt-2014-571. Erstatningskravet som ble tilkjent etter tvisteloven § 20-12, gjaldt bare beløpet som var påløpt ved lagmannsrettens andre behandling. Beløpet som var knyttet til første gangs behandling i lagmannsretten, var ikke omfattet av kravet. Avgjørelsen samsvarer derfor med det årsakskravet utvalget har redegjort for foran.
- (20) Det fremgår av lagmannsrettens første dom at Norway Royal Salmons sakskostnadskrav skjønsmessig ble fastsatt til 350 000 kroner. I den etterfølgende nye behandlingen i lagmannsretten ble A dømt til på nytt å betale Norway Royal Salmons sakskostnader for lagmannsretten med 455 637 kroner.
- (21) Staten er – som nevnt – bare ansvarlig for de merkostnadene som er påløpt som følge av feilen som ble begått ved lagmannsrettens første behandling. Det er dermed bare de kostnadene som har tilknytning til lagmannsrettens andre behandling staten kan holdes solidarisk ansvarlig for.
- (22) For utvalget er det på grunnlag av den fremlagte dokumentasjonen ikke uten videre klart hvilke kostnader som er påløpt i henholdsvis første og andre runde i lagmannsretten, men utvalget legger til grunn at 350 000 kroner påløp i den første runden. Utvalget viser videre til at når lagmannsrettens første dom 19. november 2019 ble opphevd i sin helhet, så er sakskostnadene A ble pådømt i den saken bortfalt, jf. sak nr. 21-59217SIV-HRET. Det

beløpet staten da kan holdes ansvarlig for, er differansen mellom 455 637 kroner og 350 000 kroner, som utgjør 105 637 kroner, jf. sak nr. 21-59217SIV-HRET. For dette beløpet er staten solidarisk ansvarlig med A.

- (23) Utvalget ser det slik at det forhold at selskapet eventuelt ikke får innkrevd beløpet på 350 000 kroner som A ble ilagt i den første runden grunnet insolvens hos ham, ikke kan begrunne ansvar for staten. Dette eventuelle tapet skyldes ikke den feilen lagmannsretten gjorde ved første behandling.
- (24) Norway Royal Salmon har gjort gjeldende at staten også er solidarisk ansvarlig for de 12 000 kronene selskapet ble tilkjent av ankeutvalget i HR-2021-320-U, der anken over lagmannsrettens andre dom ikke ble tillatt fremmet, jf. tvisteloven § 30-4. Dette beløpet er etter det opplyste heller ikke betalt av A.
- (25) At Norway Royal Salmon eventuelt ikke får dekning for dette kravet fordi A ikke oppfyller sin forpliktelse, står etter utvalgets oppfatning i samme stilling som kostnadene på 350 000 kroner som påløp ved lagmannsrettens første behandling av saken. Kravet på 12 000 kroner er heller ikke et tap selskapet eventuelt vil bli påført som følge av den feilen lagmannsretten har begått, men en følge av at A etter det opplyste er insolvent. Staten er derfor ikke pliktig til å erstatte dette.
- (26) Staten har erkjent ansvar for kostnadene som er påløpt i forbindelse med den første behandlingen i Høyesterett som knytter seg til opphevelse av lagmannsrettens dom. Dette omfatter både kostnadene Norway Royal Salmon ble idømt og selskapets egne omkostninger med henholdsvis 18 750 kroner og 37 500 kroner. Utvalget bemerker at det her er årsakssammenheng mellom lagmannsrettens feil og tapet.
- (27) Staten har også erkjent ansvar for dekning av utgifter for fremsettelse av erstatningskravet med 11 600 kroner.
- (28) Staten er etter dette erstatningsansvarlig for 161 887 kroner. For 105 637 kroner av dette beløpet hefter staten solidarisk med A. I sak 21-59217SIV-HRET er det bestemt at denne delen av As ansvar overfor Norway Royal Salmon skal dekkes ved direkte betaling til Norway Royal Salmon.
- (29) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Staten v/Domstoladministrasjonen erstatter Norway Royal Salmon ASA 161 887 – etthundreogsekstientusenåttehundreogåttisju – kroner for påførte ekstraavgifter i forbindelse med opphevelse av Frostating lagmannsretts dom i sak nr. 19-063809ASD-FROS. Av dette beløpet betales 105 637 – etthundreogfemtusensekshundreogtrettisju – kroner til Norway Royal Salmon ASA til dekning av en del av As sakskostnadsansvar overfor Norway Royal Salmon, som bestemt i sak nr. 21-059217SIV-HRET.

2. I sakskostnader for Høyesterett betaler staten v/Domstoladministrasjonen til Norway Royal Salmon ASA 11 600 – ellevetusensekshundre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne kjennelsen.

Kristin Normann
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Julie So-Man Ng